

Loysing — yvirtøka

Ungur javnaðarveljari hevur í blaðnum leygardagin 12. oktober lisið mær textina fyri grein minna herfyri undir yvirkraftini «Loysing—yvirtøka», sama grein hevur givið propaganda-chefi Sambandsflokksins hugskot til reyðarammu, tað sæst í Dimmalætting 10. oktober.

Men tað er nú kortini tað, teir koma báðir til hvørt sitt úrslit. Hin fyrri sigur, at eg vil friggja um víðari samarbeiði við Sambandsflokkinn — og hin seinri roynir at bedýra, at sambandsmenn ikki «atkvøddu fyri yvirtøku».

Tað var sagt soleiðis í val-Javnaðarflokksins til seinasta lögtingsval: «Umsitingin verður at skipa so, at hon hóskar til tíðarinnar krøv. Tað verður áðannað, at tað er ein sjálvsogd uppgáva hjá heimastýrinum at umsita bæði sernál og felagsmál soleiðis sum tað er gjørt møgilegt við § 9 í heimastýrislógini. Til at rokka hetta mál, er neyðugt at umsitingin fær fólk við hægri útbúgving, og at skipað verður fyri miðvisari útbúgving av tænastu- og starvsfólki landsins.»

Og í Grundsjónarmiðum Javnaðarflokksins verður sagt um Ríkisfelagsskapin: «Hin 400 ára gamli ríkisfelagsskapurin Føroyar og Danmarkar ímillum eigur, sum lagt í stjórnarskipanina fyri Føroyar av 23. mars 1948, at botna í tí fulla og óskerdra mannafrælsinum.

Hetta vil í hesum fori siga, at báðum tjóðum, teirri føroysku sum teirri dansku, er frítt at fara úr stjórnarliga og figgarliga felagsskapinum um eitt mál ella málseki verður yvirtøkið, soleiðis at Føroya lóting og landsstýri taka við teirri lógarligu, figgarligu, umsitingarligu og siðmennigarligu ábyrgdini av málinum ella málsekinum.

Hesin «generelli» rættur til báðar síður røkkur líka at loysingini, um annar partur skuldi

komið til ta niðurstøðu, at fullur skilnaður úr ríkisfelagsskapinum vil tæna Føroyum og Føroya fólki best.

Henda frælsisstøða ber við sær hin mikla fyrminin, at hon tekur alla trætu og alt trýst Føroyar og Danmarkar millum burtur og slættað soleiðis fyri fullari fatan av øðrum og vin-arligari viðgerð av áhugamállum føroyinga undir stavnhalðinum at tæna Føroya fólki og Føroyum, og tað er javnaðarmannahugsan, at hetta generella frælsi til báðar síður vil styrkja allan ríkisfelagsskap um øll mál, ið báðir partar í samvinnu røkja betur enn hvør sær.»

Haldi meg hava verið í fullt samljóð við hesar grundsetningar flokksins, tá eg skrivaði um okkara politisku avgerðir um yvirtøku av umsitingini.

Tað má vera ein sjálvsagdur fyrminur, at vit so hvørt sjálvur átaka okkum umsitingina av egna samfelag okkara, tað vil geva okkum størri sjálvsálit og tað vil føra við sær, at vit við at fáa betri føling við øllum, sum fer fram í samfelagnum, fáa eitt betri umsiting og betri forhold til danir, sum vit eru í ríkisfelagsskapi við.

Hvorjar samgongur javnaðarflokkurin hugsar sær aftan á eitt lögtingsval haldi eg ikki tað er rætt at tosa um nú. Javnaðarflokkurin er í samvinnu við Sambandsflokkinn og Sjálfstýrisflokkinn í lotuni — og stórt sæð hava vit havt gott samarbeiði. Við hesum verið ikki sagt, at vit hava verið og eru samtíð út í æsir, tá tað eru vit ikki.

Men úrslitini eftir 4. ja 8 ára samarbeiði ímillum hesar flokkar tala fyri seg.

At grein min í oyrum unga javnaðarveljarans ljóðar bæði «antisosialistisk og hartil sum ein frigging til sambandsflokkin» verður so harvið.

J. Lindenskov

Rætta sinnalagið

Eg havi við stórum áhuga lisið grein av Jákup Lindenskov í SOSIALINUM nr. 57: Ídnaður í 70unum.

Jákup hevur sjálvandi rætt í tí, hann skrivur. Øll vita, at við Jákupi sum landsstýrismanni verða nógvrar sosialistiskir tankar fæddir út í livið, og høvdu verið fleiri, um afturhaldið var veikari.

Hann hevur eisini rætt í áskoðan síni um sinnalagið. Rætta sinnalagið má vera grundarsteinurin undir einum sunnum og góðum samfeli. Í serligan mun tá ið tað snýr seg um at stuðla okkara egna framleiðslu, krevst nóg, tí hjá okkum má sinnalagið vegeva meira enn pengapungurin. Tá ið tú stendur framman fyri hýllini í sjálvføkuhandlinum, har t. d. eggini eru stápløð, so kanst tú velja ímillum trý framleiðslu-lønd: Svøríki, Danmark og Føroyar. Prisirnir eru ávíkavist 3,40 — 4,55 og 5,55 kr. (alt fyri 6

A-egg). Jú sanniliga skal sinnalagið vera á røttum staði, um tú velur at keypa tey føroysku. Eg vil ikki koma inn á góðskuna. Hana kenni eg ikki. Ein hevur av og á hoyrt, at tey føroysku eggini eru betri, men hetta er einki prógv — bert ein pástandur. Væl veit eg, at ein keypur seg ikki fátaðan av eggum, men hetta er, sum øll vita, einki eindomi. Hvussu er ikki við føroyskum kjøti, eplum og turrum fiski? Nú er grind eisini vordin luksus fyri mong. Orsøkirnar til hetta eru uttan iva mangar. Uppgávan at loysa slíkar írim-ligar skeivleikar liggja fyrst og remst í hondunum á skilagóðum politikkarum. Kunnu vit ikki kappast við útlendska framleiðsluna sum er, so má hetta rættað verið at stuðla ídnaðin enn meira enn higartil. Og ikki er nóg mikið fyrr enn framleitt verður so mikið nóg, at vit eru sjálvbjargin. Ongantið betur, um vit kundu flutt út eisini.

Eftirlit átti væl eisini at verið við innflutninginum. Er tað ikki eitt sindur undarligt at flyta inn turran fisk til Føroya?

Kann vera, at hetta fyribrigdið kemur av ávisum handilsav-talum við Ísland, men at vit keypa fisk uttanifr, tykist mær ósamsvarendi.

Nú eru tað ikki altíð politikkararnir, sum hava tað beinleiðis ábyrgdina av at føroysk framleiðsla ikki verður nóg nógve keypt av brúkarunum. Nakrir av skeivleikunum liggja hjá seljarunum. Í hesum sambandi kann eg siga frá einari hending inni í einari matvorbúð: Eg skuldi keypa eitt blíkk av appelsinmarmulátu, men sá onga. Spurdi so eina unga expeditricu. «Vit hava onga», segði hon. Á veg út aftur sá marmulátuna goymda burtur í einum króki. «Har er hon», segði eg. «Jú, men handan er bara frá Restorff», segði hon.

Tað var júst hana, eg vildi hava, tí hon var eftir minum tykki betri enn tann útlendska.

Í hesum fori má skuldin liggja á útbúgvingina av selufólki.

Nu er tó hent tað gleðiliga, at S&K er sett á stovn, og skuldi hetta helst havt við sær, at lönirnar hjá krambúðarfólki verða meira sømiligar. Hetta

førir vónandi við sær, at áhugin fyri hesum faki veksir. Sjálv-sagt er, at skulu góðar lönir gjaldast, mugu kvalifikatión-irnar vera í lagi hjá starvsfólkunum. Her er tað so, at útbúgvingarleiðið má taka um endan. Heilt undan ábyrgd kunnu politikkararnir tó ikki sleppa her.

Tað er ein politiskur spurningur, hvussu okkara útbúgving eigur at leggjast til rættis, soleiðis at hon hóskar til okkara — tey føroysku — viðurskiptini. Sjálvandi eigur ein landshandil við væl útbúnum starvsfólki at setast á stovn. Tað má vera einasta rætta leiðin, eisini fyri at bota um soluarbeiði til føroyska brúkaran. Væl veit eg, at hetta er eitt aðalmál javnaðarflokksins, so tað skal ikki brikslast tær Jákup, men lat ikki arbeiðið fyri einum landshandli linka.

Tað hevði verið hugaligt, um tey her umrøddu viðurskipti og nógvrar aðrir týðningarmiklir spurningar í samfelagnum kundi verið viðgjordir á sakligan hátt, nú valagatið er byrjað. Høvdu vit veljarar hesa ferð verið spardir fyri tann vanliga ósáklaga og persónbrikslandi agitatónsháttin, sum vit eru vanir við frammanundan, og bert havt tann ómakin sjálvir at vege fyri og imóti teim ymsu próvggrundunum, sum fram koma frá valevnunum. Tá hevði tað verið lættari at valt. Tá hevði tann flokkurin fingið flest atkvøddur, sum veruliga hevði tær uppibornar.

Gott val.

T.M.S

★ ★ ★

Svar til Húsavíkingin

Í Dimmalætting tann 19. okt. 74 stendur bræv undirritað húsavíkingur. Mær tykir, at brævið er so saman flekt, at tað er litið vert at svara til. Hvor, ið brævið hevur skrivað (ella latið skriv-að), er ikki ilt at gita.

Greinskrivarin finnst at brúgvagerð í samband við nýggja vegin gjøgnum Húsavíkar bygd. Hetta má vera ein heilavilla hjá greinskrivarunum, tí bygdaráðið kennir einki til nakra brúgvagerð. Síðan spyr húsavíkingurin, hvor ið hevur ábyrgdina fyri hesi vegagerð. Hetta skal eg vegna bygdaráðið svara uppá við tað, at bygdaráðið átekur sær alla ábyrgd av nevndu vegagerð sambært fund tann 4. februar 1971.

Tað er neyvan tað — antin vegurin er króktur ella beinur, sum harnar greinskrivarar, men kunnu tað ikki vera aðrir faktorar viðvíkjandi vegagerðini, sum fáa gall greinskrivarans at flóta yvir? Í brævinum stendur eisini at lesa um lend-ingarviðurskipti í Húsavík. Hesa sorgarsøgu vil undirritaði ikki koma inn á í hesum brævi.

At enda vil eg siga, at undir-ritaði er altíð til reiðar at standa til svars fyri tí, sum bygdaráðið hevur gjørt hesi 4 árin.

Dalur, tann 20/10 1974

Ludvík Johannesen
bygdaráðsformaður

Aftursvar til Ebbe Mortensen, býráðslim

Ebbe Mortensen, býráðslimur, hevði í seinasta blaði eina viðmerking til býráðsfrágreiðingina hjá SOSIALINUM fyri býráðsfundin 10. oktober. Har skrivur Ebbe Mortensen m. a., at byggimálið hjá Smærni fær drúgva og órættvisa viðgerð í SOSIALINUM.

Eisini skrivur hann, at tað, sum SOSIALURIN refereraði, viðvíkjandi sama byggimáli, er ósatt.

SOSIALURIN hevur ongan-tíð viðgjørt byggimálið hjá

Smærni. Tað, sum her er talan um, er bert eitt referat. SOSIALURIN kann upplýsa Ebbe Mortensen, at blaðið hevur spurt seg fyri hjá fleiri býráðslimum um sama referat, og hevur fingið váttad, at sum refererað var, var beint refererað.

Men tað, at býráðslimur koma við ókorrektum upplýsingum á býráðsfundi, kann SOSIALURIN ikki taka sær tykni av.

J.F.N

Ljótt álop

Í Dagblaðnum fyri 19. oktober ger framburðsmaðurin S. P. Hentze eitt ógvuliga ljótt og ósemuligt álop á javnaðarflokk-in. Hetta verður gjørt í formi av eini viðmerking til grein av Axel Skoubo í SOSIALINUM nr. 55.

Til greinina hjá Axel Skoubo, sum bar heitið: «Er javnaðar-samfelið møgilegt?» ger S. P. Hentze veruliga ongar viðmerkingar. Hann endurtekur yvirkraftina hjá Axel Skoubo og siðani skrivur hann m. a.:

«Hvat miða so hendan sosialistiska hugsjón imóti? Jú, hon miðar imóti at skapa eitt sosialistisk samfelið uttan Gud, uttan Kristus í hesum heimi, hetta er stavnhalð socialistiska samfelagsins.»

Hetta er, sum øllum føroying-um kunnugt, burtur úr vón og viti, og má tað harna allar rætt-hugsandi føroyingar, at eitt valevni skal loyva sær at ganga so langt í ósemilgeit, bert tí at lögtingsval verður um tvær vikur.

Allir føroyingar vita, at mill-um valevnir javnaðarflokksins í einum valdømi er ein KFUK skrivari, at í tveimum øðrum valdømunum tveir deknar, og at millum hini valevni flokksins eru menn, sum eru aktivir innan ymiskar trúarbólkar. Eisini vita øll, at fólkatingsmaður javnaðarflokksins er prestur, og aðrir prestar eru limir í javnaðarflokkinum.

Javnaðarflokkurin hevur umleið 5.000 veljarar í Føroyum. Í Dagblaðnum verða við øll nú skuldssett fyri at virka fyri einum samfelið uttan Gud og Kristus. Hetta man vera eindomi.

Tað vóru ikki sosialistar, sum sendu hermenn til Vietnam at drepa sakleys børn og verjuleysar kvinnur. Var hetta kristiligt?

Og tað eru heldur ikki sosialistar, sum fremja yvirgang í Chile, har fólkaraðið verður traðkað undir fót, har eitt stýri, valt av fólkinum, varð frákyrt, og forsetin, ið eisini var fólkavaldur, varð myrður, og har við-haldsfólk hjá myrda socialistiska forsetanum verða forfylgd, fonglað, pind og tikin av døgum. Er hetta kristiligt? Er hetta rættvisi?

Burtur sæð frá hesum eina harra Hentze, trúgvi eg, at í Føroyum hava vit bert kristilig-ar flokkar.

javnaðarveljari

sosialurin
telf. 11820